

PATRIA

Diario independiente de avisos y noticias

Año VII. - Núm. 2308

(Franqueo concertado)

MANRESA

Sábado 13 de Noviembre de 1926

REDACCION E IMPRENTA
Pedregà, n.º 23
Teléfono 787
ADMINISTRACION
Sobrerroca, 18
Teléfono 324
SUSCRIPCION
Manresa: 2 pesetas al mes
Fuera: 7'50 pesetas trimestre
Número suelto: 10 cent.

L'Orfeó Català a Manresa

Déu vos guard, Orfeó Català: Vós sou
la nostra música; la música és el nos-
tre esperit, com digué Millet; amb
vosaltres, doncs, ve el nostre esperit,
que és fort com el Montserrat, beneït
com les messes de juny i florit com
les ginestes i roselles. Amb les vos-
tres cançons enciseu l'ànima de Man-
resa i foneu-la en l'esperit que porteu

Cant de la Senyera

Al damunt dels nostres cants
aixequem una senyera
que'ls farà més triomfants.

Au, companys, enarborem-la
en senyal de germandat!
Au, germans, al vent desfem-la
en senyal de llibertat!
que volei! Contemplem-la
en sa dolça majestat!

Oh, bandera catalana,
nostre cor t'és ben fidel;
volaràs com au galana
per damunt del nostre anhel:
per mirar-te sobirana
alçarem els ulls al cel.

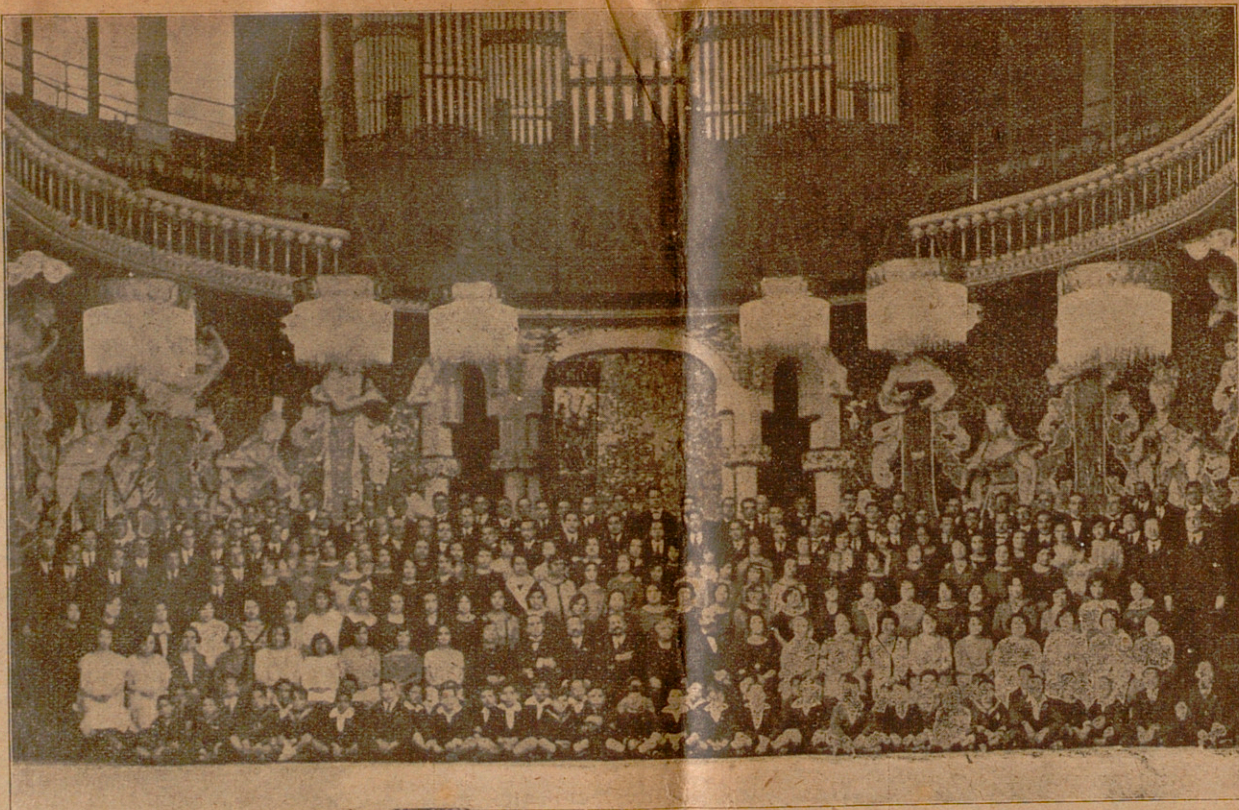
I et drem arreu enlaire,
et drem i tu ens daràs:
voleiant al grat de l'aire
el camí assenyalaràs.
Dóna veu al teu cantaire,
llum als ulls i força al braç.

Al damunt dels nostres cants
aixequem una senyera
que'ls farà més triomfants.

† Joan Maragall

No hi ha pas res més fort que
una cançó: tot ho venç; i davant
d'ella tota cosa es doblega, trans-
forma i il·lumina. Sols cal saber-la
treure de ben endintre i saber-la
cantar ben enfora.

MARAGALL

Les muntanyes de Montserrat i l'Orfeó Català tenen semblança vera: i apar que així com el tron granític de la Sobirana Bruna s'alça joliuament en l'ànima de la nostra terra, així l'Orfeó Català és alçat artísticament en el cor dolçíssim de Catalunya. El Montserrat encimera que els àngels obraren és fort en sa constitució, és enginyós en la positura de ses muntanyes, té la fonamentació arrelada com el seny dels vells, inspira amors de refilades i cantúries i déu dolceses en estar-se dalt als peus de Santa Maria la Regina nostra. Mireu, doncs, ara també com totes aquestes bones qualitats les trobi posades en rellu ben alt en ço que fa el cos fora de l'Orfeó Català. En la corda "te-

nor" dels homes ja hi albir la fortitud que s'enlaira; en la dels "laritons" l'enginy que dona formosures; en la greu corda del "baix" que els homes tenen, el seny més pregon hi veig, aquell que és cosa de casa, cosa nostra i que fonamenta fermament i eternament sosté; l'amor, que és la flor santa de la vida, el sent en les noies; i les dolceses infantívoles que tant bo dóna recordar és en els nois. El cos, doncs, de l'Orfeó Català, que és l'aplegament de tots sos cantaires, és una reproducció gaia i vera de tot ço que dicta al cor la magnificència i excelsitud de les nostres muntanyes de Montserrat. L'Orfeó Català, doncs, és altre Montserrat nostre. Santa Maria la Mare de Je-

sucrist hom reverencia en el primer; i Madona la Música Catalana, hom ret homenatge de pregona estimació en el segon: aquell és alt, molt alt... i pels catalans altíssim: aquest no ho és també espiritualment tan com les estimades muntanyes nostres?

Santa Maria, Mare gloriosa del Déu Totpoderós, així com prengueren per tron de l'imatge vostra adorable el Montserrat altíssim, així us preguem que per tron de les vostres formosors d'esperit prenguen l'altre Montserrat artístic que és l'Orfeó Català. En l'un us estimarà l'ànima pietosa de Catalunya, i en l'altre la seva música excel·lent que són nostres planys, nostres ralles i nostres enyors.

En Lluís Millet

Tot bondat, tot sentiment pur, ha aplegat a son entorn a l'aristocrata del sentiment, també al més humil; a tots amb el mateix entusiasme.

Mestre, doncs, i Mestre per, antonomàsia sense gens ni mica d'hipèrbole.

Le n'ha fet son entusiasme per un ideal del qual mai se n'ha separat.

No se n'ha separat perquè és un convençut de l'amor més pur; de l'amor a Déu, bellesa eterna, i de l'amor a la Pàtria, espiritualització de lo creat.

I ara, que per veneració no havem dit encara son nom, deixem-ho a Mestre Nicolau que fa talment:

"En Millet és l'ungit de la nostra ànima colectiva per a regir l'expressió de lo més íntim d'ella: son cant."

"En Millet, harmonia humana, és com l'horitzó serè del nostre Mediterrà: tot extensió, tot blavor."

En Lluís Millet. Ditxosa Catalunya de tenir un tal fill! Ditxosos els mestres que poden treballar en col·laboració amb ell! Ditxós el centenar d'orfeons d'aquesta terra que poden seguir el camí traçat per ell!

KURT SCHINDLER

L'Orfeo Català

Neixia aquesta entitat l'any 1891 conseqüència de les converses hagudes entre En Lluís Millet i N'Amadeu Vives.

Una societat de caràcter polític li donà hostatge en el seu d'un carreró dels encontorns de la venerable i glorieta dita de Sant Just, de la ciutat comtal, que tingué, i encara ara, en gran culte a Nostra Dona de Montserrat. Sota la protecció de tan dolça Mare anà formant-se amb angúnies i treballs, però sempre amb fervorós enardiment, fins que el següent any, amb 37 socis protectors i 28 coristes, debutà el 5 d'abril a la Sala Bernareggi. La vibració que donà a l'ànima la rellada de la novella entitat amb les cançons populars, es traduí ben prompte en entusiasme que anava augmentant a cada nova audició, trobant ja força públic ben massa llargs els espais entre una i altra.

Tot això féu que l'any 1893 ja s'instal·lés en local a compte seu, la qual cosa ja li donava vida independent, al carrer dels Canvis Nous, amb quasi 80 socis protectors i ja 50 coristes. La vida puixanta que donà la vertadera humilitat, unida al sant entusiasme per un ideal noble, féu que un any després tingués de buscar nou estatge, anant a posar-se, aquest estol d'ocells rellaires, a un local del carrer de Dufort.

Si la novella entitat era la fundadora de l'art musical nostrat en forma orfènica, bé li escaigué que es recordés que en august cenobi de la muntanya s'hi guardaven reverencialment les cendres del compte Vifred "Lo Pilós", i a Ripoll adreçà els seus passos. Aquesta fou la primera excursió que prou es prestaria a ben amables comentaris.

Altres indrets de Catalunya pogueren aplaudir els novells cantaires; que ho diguin sinó Badalona, Masnou i Sitges.

Aquell mateix any vingué a Barcelona la Capella Nacional Russa amb la qual col·laborà i d'ella aprengué la modalitat pastosa de la fusió de veus tendres i blanques, creant les seccions de nois en 1895, dirigida successivament pels mestres Joan Gay, Josep M.ª Comella i Francesc Pujol, i en 1896 la de senyorettes, organitzada per la senyora Wehrle i En Lapeira. Des d'aleshores ja podem dir que l'Orfeo deixava la infantesa; son art s'havia imposat amb justa fama noblement conquerida. Aquest any li cap recordar el fet de posseir l'Orfeo una prenda que ha devingut reliquiari, car guarda els records de tots els triomfs, vull dir la gloriosa SENYERA que, brodada per les primeres orfeonistes i beneida pel gran Morgades, bisbe, en la Basílica de Madona de Montserrat, Patrona de Catalunya, ara, coberta amb la venerable pàtina dels temps, ens fa descobrir reverencialment la testa, i batre, amb devot entusiasme, les mans. En aquesta època comptava ja amb uns 400 socis protectors i un centenar de coristes.

Els concerts de música polifònica donats al Liceu, foren, per dir-ho així, la fita que marcà ja el camí seu gloriós i triomfant, fita, no obstant, que tenia per base la cançonística popular que, amb frase felicitat de Mestre Millet, "en elles — les cançons de la terra — hi ha la raó de sa existència".

L'any 1897 hi hagué a Niça un Concurs Internacional d'Orfeons. El nostre Orfeo Català era ja viril en plena joventut i no podia mancar-hi. Anà, doncs, a Niça i en tornà, com no podia ésser altrament, ple de glòria per son èxit. Èxit que el prova el fet de que tots els grans músics, des d'aquella fetxa en visitar Barcelona, vinguessin, alguns d'ells expressament, a admirar el seu art. Strauss, D'Indi, Saint-Saens, Risler, etc.

Des d'aleshores els concerts de l'Orfeo, a Barcelona i a fora, adhuc a l'estranger, han sigut sempre una sèrie inestroncada d'èxits. A Barcelona els d'Advent, Quaresma i els dos o tres ja establerts de durant l'any són sempre un dia d'alegria espiritual, i esperats amb ànsia de que arribi el moment, sempre nou, de sentir ço que bellament cantat revida l'ànima. Obres, per què esmentar-les? La música popular catalana i la clàssica dels grans mestres religiosos i profans d'arreu. Ací ho teniu sense de buscar nou estatge, anant a posar-se, aquest estol d'ocells rellaires, a un local del carrer de Dufort.

A fora no hi ha ciutat de Catalunya, i adhuc moltes viles, que no hagin sentit les melodies d'aquesta "perfecta orga vivent" com se l'ha anomenat. Com que la sava de l'Orfeo inculcada per son adorat Mestre és la de la cançó de la terra, bé era just que fruis d'això que li havia anat peixent, i com si diguéssim preparant-ho per ell des de temps ancestrals.

A l'estranger? Ben fresc és a la memòria de tots els èxits a París i Londres (1914), i els recentíssims a Roma (1925), després dels seus primers per allà l'any 1901 a Montpeller, Marsella, Perpinyà.

Mereix esment a part els que en 1912 donà a Madrid al Real i un de popular al Novedades, presentant-hi part a tots l'Orquestra Simfònica dirigida per l'admirador de l'Obra d'En Millet, Mestre Arbós. En aquests el públic madrileny li donà la més franca, coral i entusiasta acollida.

Com que anava prenent volada, cada dia necessitava més local, lo que féu que estigués del 1898 al 1908 que s'inaugurà el magne Palau de la Música Catalana, en dos llocs diferents. La inauguració de aquesta bella obra artística de l'arquitecte Muntaner, constituí una diada, que encara dura, d'emocions i fruïcions artístiques.

D'aquesta valenta soca en nasqueren tants que participant de la viror de la seva sava, s'han arrelat en diferents indrets de Catalunya, qual llista seria llarga, llarga, però que hi figuren noms de tan bon sentir com el Manresa, el Sallent, el Gracienc, els quals cada un ha anat mantenint viu en sa localitat, l'amor a ço més nostrat que és la cançó popular, i el tema religiós, perquè és l'expansió espontània de l'esperit.

L'any 1916, fou l'any de les nocces d'argent de l'Orfeo Català, i bé podem dir que aquell any fou, tant per part d'ell, com per part de tots els orfeons que li reteren filial homenatge, un any de respirar a ple pulmó el goig i l'alegria que dona

mer que rebé aquest refrigeri espiritual, i jo crec molt abundós, perquè és cantat, aleshores més, amb tota l'ànima.

Sempre que hi ha hagut un moment solemne a Catalunya, el nostre Orfeo no ha pogut pas fer-hi falta. Ell, que porta quinta-essenciada en si tota l'espiritualitat, ha volgut retre homenatge a tothom i a tothora. Recordem aquella anada a Vich en motiu del Centenari de Balmes, el gran filòsof de fama mundial. Quants cassos més podríem citar! Els nostres homes tampoc li han fallit perquè al cap i a la fi són ell mateix. Han treballat expressament per ell, músics literats i artistes de tots els ordres. És l'esperit que es fon en suau delectança en si mateix, encara que diversament manifestat, però sempre esperit.

Com s'hi esponja el cor, i es refresca l'esperit, ara més que mai, no, ara i sempre amb aquests records!

Tot això, i encara molt més que l'ànima sent, és el nostre Orfeo Català. L'Orfeo és l'exemple vivent de ço que pot la fe constant en un ideal noble, i amor pur i sincer.

Que l'obra de l'Orfeo és obra d'amor, consta a mantà en aquestes ratlles, però deixem-ho tornar a escriure per a cloure-les, copiant-ho del mateix Mestre Millet, del venerable Mestre Millet: "Deixem-me que us nomeni fills. Sí, fills; perquè aquesta paraula és ben amorosa i amor és nostre lligam, i amor és qui ens alena, i amor qui farà la nostra vida llarga..."

J. Fontaubella

Noces d'argent de l'Orfeo Manresa

TEATRE CONSERVATORI

Dia 14 de novembre = A les 4 de la tarda

ORFEO CATALÀ

(250 cantaires)

Direcció: LLUÍS MILLET

PROGRAMA

Per l'Orfeo Manresa (170 cantaires). - Direcció: Miquel Blanch

Himne a l'Orfeo

a la bona memòria del Mestre Fundador N'Estanislaus Casas

PRIMERA PART

El Cant de la Senyera	Millet
La nina bella	Pérez-Moya
Cançó de l'espada	Samper
La dama d'Aragó (Sop. Sra. Fornells)	Millet
La filla del Marxant	Cumellas i Ribó
El fill de D. Gallardó	Sancho-Marraco
El cacador i la pastoretta	Moreira
Empordà i Rosselló (Sardana)	

SEGONA PART

Entre flors (Secció d'homes)	Nicolau
Cançó de la Moreneta (Secció de nois) (*)	
Cançó dels escolans (Secció de noies) (*)	
La mort de l'escolà (per les tres seccions)	

TERCERA PART

L'Emigrant (Secció d'homes)	A. Vives
Idil·lis:	
Jesús i Sant Joan	
La lluna i la rosa	
Canta i vola que fa sol	
Sanctus de la missa del Papa Marcel	Palestrina

(*) Acompanyades a l'armonium pel Mestre Sr. Comella.

AVIS IMPORTANT: Els senyors propietaris del Teatre podran recollir les seves localitats tots els dies, de 8 a 10 del vespre, a la Secretaria de l'Orfeo, o bé a Comptaduria del Teatre el dissabte dia 13, d'onze a una.

Per aquest Concert queden anul·lats els "passes" facilitats per l'Empresa Cabot.

l'èxit de l'ideal, del noble ideal, aconseguit.

Una altra manifestació que no pot pas preterir-se de l'Orfeo Català, i aquest, llevat de l'esment en el moment històric, quasi gens s'ha fet ressaltar, és el record piados que ret als nostres grans morts, cantant davant llur fèrretre un respons, el cèlebre de Victòria. Com ressona en aquells moments dintre de l'ànima amb tota la seva grandesa! L'ànima dolorida dels que resten, és consolada pel sentiment de fe que fa sentir, i sembla que veieu l'esperit del difunt com és portat cap a les regions eternes, en les espatlles suaus de les darreres notes que es perden, fonent-se sublimment espais enllà...

Mossèn Cinto, el gran poeta místic, popular, i èpic, fou el pri-

der anomenar-me cantaire de l'entitat cabdal de Catalunya, amb motiu d'una excursió que realitzàrem a una xamosa capital catalana.

El tren avança lleuger i imponent pel camí de ferro; no és pas molt llarg; gairebé tot és ple de cantaires i llurs acompanyants, regnant entre ells alegre i animada conversa, interrompuda de tant en tant pels crits de joia i rialles fresques de les simpàtiques damiselles. El mestre Millet, amb aquella humilitat i senzillesa de caràcter que el fan més estimable encara, també conversa amb els cantaires, fruint ensem de llur alegria i satisfacció; però, de vegades, resta seriós i es capfica, ja no escolta la conversa: és que pensa en l'acte que hem de realitzar, i, malgrat estar convençut de la seguretat dels seus cantaires, tem un fracàs.

Els nins, abocats a les finestretes del vagó, no deixen pas de vista els paisatges que fugen com esperitats del seu esguard, tot discutint i parlant de vegades com persones de seny. Altres, els més xics, corren i brinquen per entremig dels seients, amoniant a tothom. Endevades algú els diu que estiguin quiets; ells bé ho proven de fer el formal i fins i tot cara seriosa posen, però aviat se'n obliden i tornen a la seva talleia: és la llei de la infantesa.

De sobte l'eixordador i estrident xiulet del tren omple l'espai; són parades les converses i de molts llavis brolla el crit unànim: "Ja hi som!"

L'estació és plena de gom a gom; multitud de gorres i barrets es mouen enlaire en alegre i germanal salutació, essent d'igual faiso contestada per un bell estol de barretines morades que floreixen per les finestretes del tren, com pomells de violes, acabades d'esclatar. Un ferm i unànim "Visca l'Orfeo Català!" i altre a la ciutat, i tot seguit la Banda municipal ens obsequia amb les dolces notes de música nostrada.

Quina rebuda més entusiasta i falaguera!

Salutacions rubricals, canvis de senyeres, i tot seguit els gegants, amb posat majestuós i front altívol, puntegen cerimoniosament sa típica dansa al compàs del flabioli i tambori, obrint la marxa cap a la Casa de la Vila; els segueixen els signífers i timbalers, els orfeons tots per ordre d'antiguitat, i en mig de tots, per sobre de totes les altres, s'aixeca ben enlaire, com duta per fornits braços que no coneixen la fadiga, la nostra gloriosa i artística senyera, emblema de tantes jornades glorioses i a l'ensens de tants sacrificis. Ocupen el lloc d'honor el mestre Millet, batlle, Junes dels orfeons i regidors de la ciutat. La Banda municipal encara vessa melodies catalanes.

Els carrers són agençats com en les grans diades populars; balcons rublerts amb pomells de flors, garlandes i domassos. Bella nota de color! El públic, arreu en atapeïda corrua, no es cansa d'aplaudir, llavant-se reverenciosament la gorra en passar la nostra ensenya.

"El Cant de la Senyera", amb ses notes vibrants i encoratjadores, és la salutació carinyosa i germanal que endrecen els cantaires a la ciutat tota. La gent, que omplena a vessar l'espaiosa plaça Major, l'escolta amb fervorós entusiasme aplaudint sorollosament.

La recepció oficial, malgrat el seu caire cerimoniós, és ben afectuosa; perquè tots els cors allí presents

Una excursió de l'Orfeo Català

Una visita de l'Orfeo Català a qualsevol indret de la terra catalana — i també fora d'ella —, on arreu hi nia amb més o menys intensitat l'escalf del cant i el veritable amor a nostra terra, és i serà sempre un aconeixement remarcable, perquè de l'agermanament d'ambdues virtuts n'és genuina i cabdal representació aquest benemerit Orfeo. Per això em plau avui estampar aci ço que vegi, fa alguns anys i quan gaudia l'honor de po-

Aniversari del fusellament de les 24 víctimes dels Tres Roures

En pietosa recordança del 17 de novembre de 1822, data del sacrifici de nostres compatricis, el Comitè de Propagada i demés Seccions de la Joventut Carlista Manresana, han organitzat per a demà, dia 14, varis actes en sufragi de llurs ànimes, consistents en missa amb ofertori i Absolta solemne, a un quart d'onze a la nostra Seu manresana y excursió al lloc del cruent martiri, que sortirà a les dues de la tarda, resant-se alí una part del Sant Rosari i un respons.

De la religiositat i patriotisme dels bons manresans esperem que la memòria dels nostres Martres serà exultada, pregant a l'Altíssim pels que ens donaren exemple de la seva fortalesa.

Manresa, 13 de novembre de 1926

bateguen per un mateix ideal: el que encarna el nostre Orfeó Català. Per damunt de tots els parlaments obligats, hi vibra, finalment, la paraula dolça i senzilla, encoratjadora i sentida com totes les que dicta el cor, del mestre Millet, exhortant els orfeonistes a seguir treballant amb voluntat i fermesa per la noble causa que ell fa anys iniciava, posant el caliu que més tard havia d'esdevenir la resplendent i abrusadora flama que encomana als cors nobles i entusiastes, guspires de l'amor a això que inspira la cançó nostrada, i que bat les misèries de la vida i fa grans els homes.

Obsequis als cantaires... el concert és l'acte cim de la diada.

Però, per què parlar-ne? Tots o gairebé tots els nostres volguts llegendors hauran presenciat algun concert de l'Orfeó Català, i els qui no, podran formar-se'n una clara idea de l'èxit dels seus concerts en dirlos que el teatre és ple a vessar d'un públic captivat per la música i la cançó, més captivadora aquesta encara quan, com la nostra, canta les dolces de nostres costums i va sadollada amb l'espiritualitat del nostre poble.

El mestre Millet esdevé aleshores l'home gran, sublim, enlairant-se pels cims subtilíssims de l'art diví, i encomanant als seus deixebles el sentiment d'artista que abrusa el seu cor; i ells, confiats en el mestre, també s'enlairen amb ell, seguint inconscients les petjades que amorosament els va marcant amb sa mestriosa batuta. Bé li escua aquest ceptre al rei de nostra Música!

I després ve el comiat: trist pels que se'n van; trist pels que es queden. No té el caire de l'arribada, perquè és tard i cal afanyar-se per agafar el tren; però sí que va sadoilat amb el mateix entusiasme germanívol. El mestre Millet, en acomiadar-se, diu: "A reveure"; paraules sublims que, malgrat la separació forçosa, diuen ben bé que els cors resten units.

Antoni Virgili

...era fundat l'Orfeó Català, aquest organisme que en pocs anys es posà al cap de tots els organismes semblants del món.

KURT SCHINDLER

Croquis d'elogi

I

—Cal parlar de l'Orfeó Català— m'han dit amb manament germanal.

Confés que mon ànima n'hagué goig endolcit i mon cor esbategà dins mon pit com dues ales de colom quan tot volant plaudeixen. He esdevingut enorgullit catalanament de poder adreçar unes poques paraules als manresans que coses diguessin d'aquest Orfeó que és el nostre esperit, que és la nostra ànima i el nostre batec gloriós. Però... oh quines dificultats davant meu són posades en voler començar a fer córrer ma ploma! Pensí en concirosa meditació el que escriuria i no pas cosa clara eixia. Que n'és de gran i excels el nostre Orfeó... que en duu de gosadia... que en duu de glòries a son damunt...! I aquestes pensades volaven per mon enteniment com un eixam d'abelles acaronadores; i com que aquestes les cambretes de llur rusc de mel omplen i obra construïda fan, així m'esdevingué: pensí i més pensí, i ma ploma escriví aquestes apuntacions que no són pas altra cosa que llevors humils, les quals sembrades en una clara intel·ligència farien un gai llibre d'elogi com cal a l'Orfeó Català.

II

Quina és l'ànima de l'Orfeó Català? És l'ànima que Déu Totpoderós i Altíssim donà a Santa Maria de Montserrat, a Santa Maria de la Mercè i a Santa Maria de Núria; amb la primera ha assolit les excelsituds de glòries i benhonorances; amb la segona, sospira, alena, delera i canta redempció, llibertat i deslliurança; i amb la tercera, posseeix l'esperit d'humildesa solitud de les valls i les muntanyes aïlades, que és la virtut que fa fortes i immortals les coses.

Quin és el cor de l'Orfeó Català? És el cor del gran Rei En Jaume I, del santíssim Ramon Llull i del gosat conseller en cap En Rafel de Casanoves. Amb els batecs del primer les ales eixamplà per anar terres enllà a París, Londres i Roma i conquerir nomenada per Catalunya; amb els del segon, saviesa eximia i dolceses infinides per a refi-

lar les cançons mestriolment aprenes; i amb els del terç sempre amunt... amunt... avant... avant... més enllà... més enllà.

Què estima l'Orfeó Català? Estima les harmonies finíssimes dels oretjols d'abril que fan esbadellar porpallament i sagnosa les roses del meritíssim Patró de Cavalleria, Sant Jordi; estima les ronzaes refilades dels remors bosquerals que fan esclatar arreu per arreu les ginetes daurades del Corpus divinal pel mes de juny; i estima el dringar sonor i encisador com el clar argent de campana d'àngels, el qual sol ressonar quan la falç beneïda sega les espesses tanyades del forment ros i gras, que demà serà el pa que Déu n'hi do pel cos, i la Santa Eucaristia per nodriment santificador de les ànimes.

D'on és nat l'Orfeó Català? La mare sua és l'ànima de Catalunya; son pare el cor de Catalunya, els quals en esposalles mai albirades enllaçats aital tresor i preuetat infantaren. I per bressol li fou donada tota Catalunya, i per herència tot l'esperit gosat, asprèvol, dolç, gloriós, esplendorós i divinal de son pare i de sa mare.

Amb les quals quatre posades apuntacions, dobladament orb cal que sia l'home aquell qui no albirí i vegi el ramell d'excel·lències, boneses i preuetats que duu en son ésser el nostre Orfeó Català. Honorem-lo, aplaudim-lo, i damunt de tot estimem-lo molt i molt.

III

I ara cal també escriure una cosa un xic tristívola:

Es morirà l'Orfeó Català? Verament com totes les coses que naixen són. Quan? Per respondre la qual paraula breu, però punyidora, plau-me fer de profeta una mica. Quan, heu dit? Doncs ço no succeirà pas encara, car Déu nostre Senyor i Santa Maria el servaran, fins que per son pare i sa mare, per son cor i ànima, per sos amors i son bressol pugui cantar el "Nunc dimittis, servum tuum...". Quan serà això? Quan els forns s'hauran ben caldejat amb feixina per coure el pa bru... quan les solellades hauran enfortit els raïms que ompliran les tines... quan els temporals hauran esquerdat amb llamps els roures rabassuts i encès les boscuries... Totes les quals coses hauran suc-

ceïdes quan triomfalment serà complida per la nostra Terra aquella profecia que fou escrita pel poble d'Israel: "...donec veniat qui mittendus est!"

IV

Orfeó Català, que tant significança duus, bé n'hages...

Orfeó Català, hosanna... i per sempre hosanna!

Oh qui et pogués sentir cantar el "Nunc dimittis" sagrat!

Waldir de Marials

La mort de l'escolà, símbol

(Fragment d'un parlament. - 1900)

El dia primer de gener dedicàvem un concert a nostres socis protectors, i en ell estrenàrem varies composicions, entre les quals "La mort de l'escolà".

Aquesta obra ens pertany, és nos-

tra, i a nosaltres ens deu en part la vida. Si; per nosaltres l'escrigué el mestre Nicolau, l'amie de cor de l'ORFEÓ, i pensant en nosaltres la componia.

Més, un dia ell mateix me deia que s'havia enamorat de la poesia de Mossèn Cinto no solament per sa hermosura intrínseca, sinó també perquè en aquell quadret hi veia un simbolisme de lo que és nostra corporació: aquell escolanet fill del poble, humil, cridat per Déu a la Muntanya de la Moreneta, cor de Catalunya, per a cantar, com rossinyol entre verdices, virolais i Ave Maries, encarnació de l'esperit popular que sempre serva la fe en Déu i l'amor a la pàtria; aquell escolanet, me deia, és l'ORFEÓ CATALÀ i per això us l'he composta. Que Déu li pagui!

Lluís Millet

Si sentiú de veritat l'escalf de l'art del cant, de la cançó catalana, estiguen segurs que us arribareu a imposar als vostres compatricis més indiferents.

MILLET

(Fragment d'una carta.)

DE BARCELONA ESTANT

"La dona verge". --- La incultura del poble. --- El llenguatge de burdell. --- Unes modistetes depravades. --- Un diàleg poc exemplar. --- Abjeccions i irreverències. --- La dèria de dir coses noves. --- El veritable sacrifici. --- Els que perden l'honor. --- Sentimentalisme morbós. Els que han bombejat l'èxit

"La dona verge" d'En Fontdevila, redactor en cap del diari "El Liberal" de Madrid, s'ha representat ja més de cinquanta vegades.

El cronista va afirmar arran de la seva estrena que l'obra era dolenta, i, malgrat l'èxit obtingut, segueix mantenint el mateix criteri. Algú potser preguntarà, per què, doncs, s'ha representat tantes vegades?

Es natural que hagi obtingut molt d'èxit una obra que afalaga la incultura i la ignorància de la pleb.

Cal tenir en compte que es representa en una barriada a la gent de la qual els plau les menges coents.

Es sensible que en comptes d'educar el públic s'accentui encara més la seva grolleria.

Com voleu redimir la gent de mal gust, si en comptes de posar arran dels seus llavis la veu de la bellesa, els submergiu en el llot llescos de la grolleria?

"La dona verge" està escrita en un llenguatge de burdell. És una obra que fa mala fetor. Se'n dirà que els personatges tenen una contextura espiritual molt baixa, i, que per tant requereix un llenguatge groller. Es cert. Però cal també tenir en compte que en el desenrotll del drama intervenen personatges que haurien de parlar correctament.

Com parla la senyora del comerciant que visita l'amiga del seu marit per a demanar-li que el torni altra vegada a la llar honrada? És que aquell llenguatge és propi d'una senyora?

Com parlen les dues modistetes que en la primera escena del segon acte visiten la Isabel! Voleu dir que les nostres modistetes són com aquelles dues que ens presenta l'afortunat autor de "La dona verge"?

Tots els personatges són depravats.

Les modistetes dialoguen mentre esperen que surti la Isabel, la seva antiga companya de treball. Heus ací entre altres coses el que diuen:

—Que m'agradaria tenir una torre així quan em casí!

—Sí, "naranjas"!

—Què? La Isabel la té i no és pas casada...

—Més aviat així, veus...

—"Bueno", la qüestió és tenir-la.

Ja veieu que no es distingeixen pas per la seva moralitat aquestes modistetes, ni per la seva perfecció de llenguatge.

Quan la Isabel els diu que es va decidir a donar el mal pas per treure el seu pare de la presó, com si les filles per treure els pares de la presó s'haguessin de vendre, una de les modistes exclama:

—Isabel, vas fer ben fet.

I l'altra afegeix:

—Sí, noia, sí. Jo no hi entenc gaire, saps, però comprenc, que al fi i al cap, la nostra honra no ens serveix més que... per a ésser honorades.

Tota l'obra és plena de pensaments abjectes i molts d'ells irreverents.

Un dels personatges diu que a ell ni el fill de Déu li dona cap "sofoc".

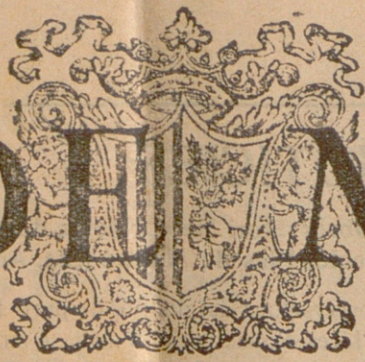
La germana de la Isabel, que és una dona mundana, li aconsella que segueixi el camí que ella ha seguit, que és el més bo, i exclama:

—Sí, dona! Però com que jo sempre he cregut que una cosa és un mateix i una altra l'ànima que ens aguanta, vaig triar el camí d'anar bé jo, perquè, "si l'ànima es perd, a mi no m'interessa mentre jo vagi bé".

No es pot demanar un pensament més edificant!

Al segon acte és on es diuen més inconveniències. Segurament creu

DIARI DEL MATARÓ

Redacció i Administració: Barcelona, 13 - Telèfon 255 — ANY VII — DISSABTE, 15 JUNY 1929 — NUM. 1802 — Subscripció: Mataró, 2 ptes. mes. - Fora, 7'50 ptes. trim.

L'Orfeó Català a Mataró

La fundació de l'Orfeó Català

La primera actuació d'En Millet com a director fou a una Societat de Sant Cugat del Vallès, anomenada «La Lira»; un chor d'homes amb el qual donà alguns concerts.

L'audició d'uns orfeons estrangers que prengueren part als certàmens de l'Exposició del 88 fou, però, per al jove músic una revelació estimulant, i a partir d'aquell moment es precisaren les seves aspiracions; i els entusiasmes que ell i En Vives compartien s'orientaren dins un projecte ben definit.

En un dels seus parlaments a les Juntes Generals de l'Orfeó Català, evocà, alguns anys després, el mestre Millet, els records d'aquell instant, decidí en la seva vida. Vegeu els seus mots:

«Era l'any, diu, de l'Exposició de 1888, de bona memòria, que vaig sentir, amb motiu dels certàmens que se celebraven, uns quants Orfeons estrangers. La manera de cantar d'aquelles colles va ser una revelació per a mi. La tradició del bell cantar s'havia perdut en nostra terra. Jo almenys no havia sentit mai ni en l'església ni en el teatre cap massa coral que em fes sentir el goig que és capaç de produir la veu humana tractada en conjunt.»

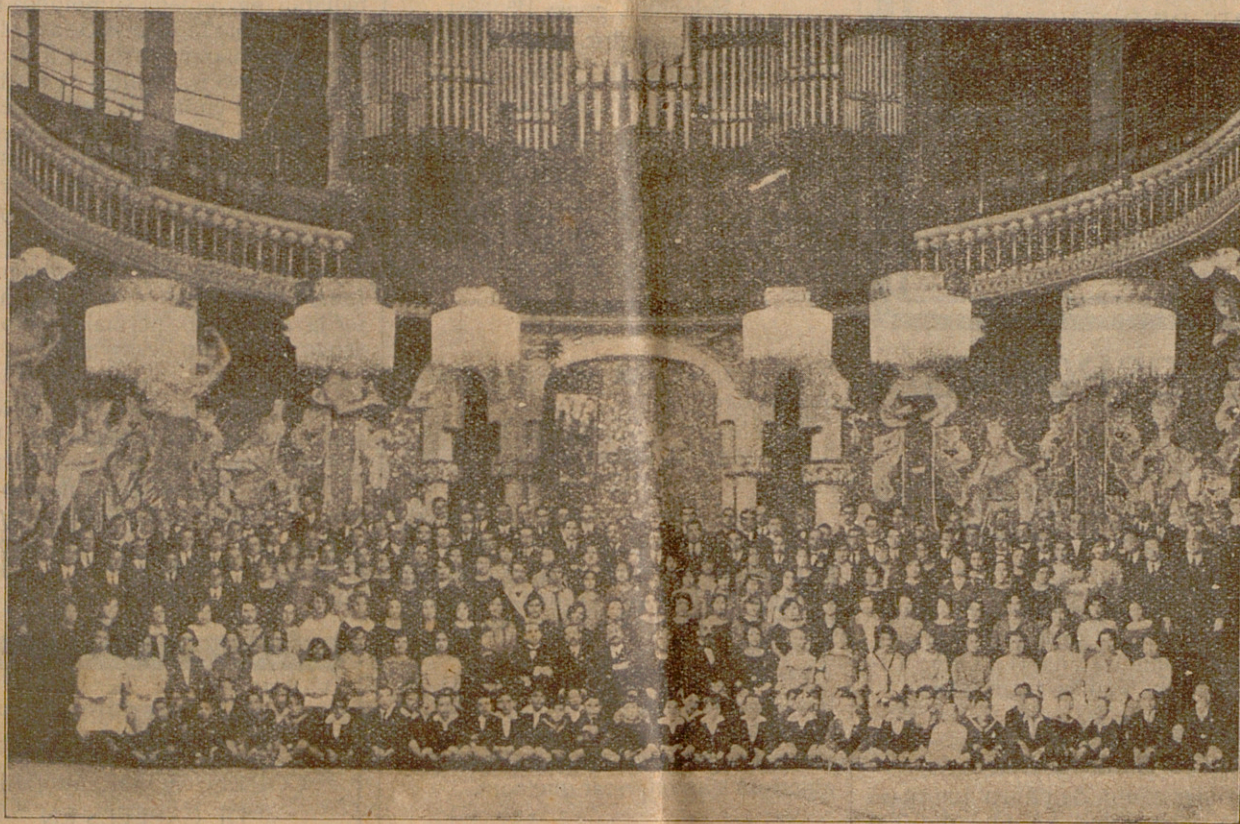
«En sentir, doncs, jo aquelles societats corals cantant amb un art nou per a mi, me'n quedà un record pregon que em rondinava per dins com un desig d'una cosa que havia de venir i a no tardar gaire. La forta amistat que em lligà amb l'Amadeu Vives fecundà la idea; la coneixença d'un aplec de joves que encara enrotllen nostra senyera hi són, com si diguéssim, el pinyol de nostra fruita xamosa, fou el llevat que, pastat per la bona voluntat de tot-hom, s'ha transformat en la Institució que avui tot Catalunya coneix i estima.»

«Si avui no fos altre mon objecte, què bo em fóra recordar aquella nostra aubada hermosa! Aquella primera sessió en el Foment Regionalista, en el carrer de Montserrat, amb aquell senyor que s'enfadà perquè volíem cantar en català; les classes de selfeig en el carrer de Lladó; nostra primera prova anyal; aquella excursió nocturna al castell de Montcada, amb aquells cants a camp obert que la nit donava ales de misteri; amb aquell cant a dalt del castell, de cara al sol, que, formós, vermell, radiant, sortint per sobre la terra de davant, semblava la benedicció de Déu a nostre ideal! Oh, els que hi éreu en aquells primers temps i m'escolteu, digueu quin goig senti en recordar-ho.»

El dia 17 d'octubre de 1891 fou constituït l'Orfeó Català. El primer reglament de la Societat el redactaren En Millet i En Vives.

En Millet s'havia presentat per primera vegada al públic amb l'Orfeó l'any següent a la fundació. La Societat la formaven aleshores 37 socis protectors i 28 coristes. A la «Sala Bernareggi», del carrer de Ponent, en un concert que el mestre Nicolau organitzà el dia 5 de abril, debutaren els valents cantaires, dirigits per En Millet, amb l'«Ave verum», de Mozart, i un cor de García Robles, «Boda d'ocells».

El mateix any foren inaugurades les «proves» d'estudis, i el 31 de juliol se celebrà la primera al desaparegut Palau de Ciències.

¡SALVE, CANTAIRES!

La nostra meritíssima Associació de Música, de la qual ens podem sentir els mataronins ben orgullosos, ha volgut acabar el seu segon curs amb un concert que restes inoblidable en les pàgines de l'història espiritual de Mataró. I, amb un encert que hem de qualificar com insuperable, ha escollit la gloriosa massa de cantaires que amb el nom d'ORFEÓ CATALÀ s'apleguen sota la màgica batuta del Mestre Lluís Millet, el fill de la Costa eminent entre els eminents, l'home de voluntat de ferro amb cor d'infant.

Es, doncs, avui, per la nostra ciutat, un dia d'immensa joia. L'ORFEÓ CATALÀ serà el nostre hoste durant unes hores i ens farà fruitir amb les seves cançons dolces emocions inesborrables. Ens porteu, cantaires, la concreció de tots els amors pairals. Canteu a totes les coses que fan bategar els nostres cors, inflameu els purs ideals i eleveu els nostres esperits fins que albiren la glòria i el triomf. Entremig dels vostres cants sentim el resso de la terra amada que ens recorda la seva fecunda maternitat. Les vostres veus profundes com l'eco d'un avenc o gentils i alades com les dels àngels, venen a despertar els nostres records endormiscats. Ens porteu la fàula de les nostres muntanyes, les remors de la nostra mar i dels nostres boscos, els refilets dels nostres ocells, el candor dels nostres costums patriarcal, la benedicció de la Nostra Verge. El vostre ORFEÓ és com l'alambí on es destil·len i depuren els nostres anhels. Són els nostres heralds i ensems els guardadors de la nostra fe. Veniu a esvaïr els nostres pesombres i a fer-nos somniar i esperar, a revifar les nostres il·lusions més cares.

Mestre Millet, cantaires de l'ORFEÓ CATALÀ, ¡benvinguts siau! ¡Que l'èxit us acompanyi sempre i que la vostra glòria passi a través de tots els temps immaculada i fidel! ¡Que les vostres veus arribin a entonar en l'esdevenidor els cants més preuts i s'arborin els esperits en flamarades inextingibles!

Cantaires de l'ORFEÓ CATALÀ: ¡Salve!

Es de remarcar que formaven part del programa d'aquest segon concert que En Millet dirigia les seves composicions: *Egloga*, per a quartet de corda, en tres parts; *Tot filant*, *Marxa de pastors* i *Enyorances*; *Choral a boca closa*, i *Joventivola*; les d'En Vives: *Fulla d'album* (quartet de corda); *La filadora*; els *Segadors* i *Els tres tambors*, cançons populars harmonitzades; *Sanctus* (cor amb acompanyament de corda, piano i harmònim); i *La Complantia d'En Guillem* (cor amb acompanyament de corda, piano i harmònim); i de N'Enric Granados algunes de les seves *Dances espanyoles*, per a piano, que el propi autor executà.

El 17 d'octubre del mateix any l'Orfeó Català col·laborà en un concert de la «Societat Catalana», dirigit pel mestre Nicolau, i cantà la «Consagració de Parsifal», i la «Marxa fúnebre per a la darrera escena de Hamlet», de Berlioz. Passat l'any 1893, que fou de prova per a En Millet, vingueren els primers èxits, que vigoritzaren la vida de l'Orfeó i afavoriren la consolidació de l'entitat. En el concert donat el 21 de gener del 95 a l'Ateneu, assolí, sobretot, un gran

triomf el cor, que gaudia ja aleshores un sòlid prestigi.

La sessió fou dedicada a Grieg, i hom cantà per primera vegada, entre altres obres d'aquest compositor, la *Pàtria Nova*.

Un esdeveniment important dins la vida musical barcelonina en aquell pe-

riode, la vinguda de la «Capella Nacional Russa», contribuï el poderosament a què En Millet obrís encara més amp'a via al descabellament de la Societat. La secció de nois fou creada immediatament, i poc després, la de senyoretes, que completà el conjunt del cor. Aviat arribà a un centenar el nombre de cantaires, i l'entitat multiplicà els concerts, fou coneguda a molts indrets de Catalunya i respectada arreu. El tremp de apòstol d'En Millet, el seu geni d'artista i les seves qualitats d'home excepcional havien triomfat definitivament.

L'any 1897 fundà En Millet la «Capella de Sant Felip Neri», amb un grup de cantaires de l'Orfeó Català.

També el mateix any portà el cor al Concurs Internacional d'Orfeons celebrat els dies 20, 21 i 22 de novembre a Nîça, d'on tornaren, triomfants, amb tres premis.

Entre els altres viatges a l'estranger realitzats pel mestre Millet, cal esmentar la seva excursió a Bayreuth i a Múnic, l'any 1899, per a assistir als festivals Wagnerians i als cicles Mozart que respectivament se celebraven a les dues ciutats.

Concerts, viatges i dates memorables

L'any 1901 féu el mestre Millet amb l'Orfeó Català el segon viatge a terra estrangera. Visitaren les ciutats franceses de Montpeller, Marsella i Perpinyà, en les quals donaren concerts amb èxit brillantíssim.

El següent viatge de la Corporació fou realitzat l'any 1909, a València.

L'any 1911 En Millet assistí, acompanyat del mestre Francesc Pujol, al Festival Musical celebrat a Worcester els dies 10 i 15 de Setembre. D'aquest viatge en publicà una substancial crònica en el número de desembre de la «Revista Musical Catalana».

El mateix any és assenyalat per les audicions que donà l'Orfeó Català de la gran missa en *si menor* de Bach.

Ja hem fet menció abans de l'entusiasme amb que el públic barceloní rebé aquesta festivals. De no haver topat, els que l'admiraven de cor, amb la seva autèntica modestia, En Millet hauria estat objecte de fervorosos homenatges públics. No pogué alliberar-se amb tot, del que hom volgué retre a l'entitat coral, al qual s'adheriren tots els Orfeons de Catalunya, i que consistí en la col·locació d'una placa commemorativa a l'escala principal del Palau de la Música Catalana.

Els professors de l'Escola Municipal donaren en aquesta avinentesa una nota simpàtica, car oferiren a llur company un bronze d'En Llimona i un pergamí amb totes llurs signatures.

L'any 1912 anà a Madrid En Millet amb el seu cor, i l'excursió fou verament triomfal. Els quatre concerts donats a la capital espanyola, tres al Teatre Real i el darrer, de caràcter popular, al Teatre de Novetats, assenyalen quatre dates memorables en la història artística del mestre i del magnífic esiol de cantaires.

El 1914 la tasca d'En Millet al cap dels seus bons deixebles, tan ben consolidada ja a la fi d'una llarga sèrie d'anys de prodigiosa activitat, rebé a París i a Londres la més solemne consagració del món musical. Basta recordar, com a mostra dels elogis que li foren retuts, l'exclamació sincera, d'Emili Vuillermoz, l'intel·ligent i prestigiós crític parisenc, que s'arriscà a escriure:

«Un programa molt variat posà en valor tots els recursos d'aquest instrument miraculós que ens encisà i ens humilià pregonament. Davant d'aquest esplèndid grup d'artistes, el sentiment a la mediocritat de les nostres masses corals més reputades és singularment dolorós per al nostre amor propi nacional. La comparació és absolutament aclaparadora. Mai aconseguirem una semblant qualitat. La prova és feta i no ens deixa cap esperança. Jo aconsello als nostres cantaires de no anar als concerts de l'Orfeó Català: és per a ells l'únic mija de conservar llur orgull d'ésser francesos.»

En l'actuació del mestre Millet durant els darrers anys passats destaca amb relleu vigorós una altra gesta magnífica: les audicions de la «Passió segons Sant Mateu», de Bach, el record de les quals és ben viu i perdurará entre tots els veritables amants del nostre art i de la nostra cultura.

Finalment, per a cloure aquesta incompleta relació, cal esmentar l'impressionant pelegrinatge a Roma d'En Millet i la seva família espiritual.

SUPLEMENT

ARTÍSTICH LITERARI

LA FESTA NACIONAL

La nostra Festa y el nostre dever

Fou ben grat als vers ayments de la nostra Catalunya aquell aplech de cors esbategants d'amor a la nostra terra, y d'esperits, asedegats de llibertat. Els rostres ab radiosa expressió, concentrada en els ulls guspirejants de joia, de-

yen ben clar les aspiracions que's cobejaven. L'entusiasme, bellament emmotllat en onades de revolts sentiments que rompién ací y enllà d'aquella gran gentada, era com refrigerant delitós que commovent els esperits, feya resistents els cossos a l'ambient de foch que'l sol de juny y la manca de la marinada ocasionaven. Senyeres y banderes, cançons y sardanes, himnes y picaments de mans, donaven a la

DESPRÉS DEL CANT DE L'«HIMNE»: PREPARANTSE PER CANTAR «ELS SEGADORS»

ENTRE CANÇÓ Y CANÇÓ: TÓRTORES Y ESTORNELLS

Festa franca expressió de vida renaixenta, com esclat potent d'una voluntat que cada dia s'afermarà y enrobustirà més fins assolir la intensitat que s'ha necessària pera determinar la vida plena del nostre poble.

El cor s'estrenyia emocionat contemplant la maynada ja conscienta, llevar triada del demà del nostre terror; y s'aixamplava'l cor pel goig qu'esdevenia de veure a les donzelles y a les dones de la terra, corpreses de fermissim amor a la nostra Catalunya.

El símbol de la Patria hi era vivent, esbategant. El devassall de llum daurada d'un matí d'estiu era trencat per la encesa rojor dels rostres, mostrant com la vida de la natura y la vida dels cors se fonen en una pura besada, de la que n'haurà de renàixer, bella y triomfanta, Catalunya.

Mentres tant, dins d'una cel·la de la presó hi ha un home que sent anyorança. Al empresonar-lo exclamà: «Ja no podré assistir a la Festa Nacional Catalana!»

Mentres durava la Festa'l meu esperit el veyà assegut, abstret, ab els ulls fits en la finestra arràn de sostre, com esperant veure en un trocet de cel blavissim reflectada la Festa patriòtica,

com volent que per entre barres de ferro passés una ratxada dels sentiments qu'esbategaven al «Desert» de Sarrià. Y fins me semblava veure'l rostre seriós d'en Riu illuminat per sentiments de joya, com si el seu esperit hagués percebut les sensacions que cobejava.

Perque en Riu es un catalanista conscient, y es redactor polítich efectiu de *La Tralla*. Cal que tothom ho sàpiga, pera que no's desconeixi a lo que aqueix fet positiu obliga.

La tribulació iguala als homes; el ver patriotisme exigeix qu'enfront de l'adversitat tant ens commoguem per uns com per altres. L'empresonat té dret als bons sentiments del nostre cor, tant si les circumstancies l'han colocat a la devantera, com si es un humil lluytador.

Que ningú ho obliidi.

D. Martí y Julià

UNA COBLA

per el L. Borda.

Notes de

Tots els Estats solen celebrar llurs festes nacionals, emperò poques vegades aqueixos qualificatius són propis. Una festa nacional deu consistir en una vera expansió del modo d'ésser d'un poble, en una exteriorisació jòyosa que sia com una gran síntesis de totes aquelles habituts y modalitats que li són propies y el caracterisen. Ni el 14 de juliol a París, ni el 2 de maig a Madrid, per exemple, són veres festes nacionals, perquè més que mostrar-nos l'ànima dels pobles, ens diuen no ab ses professions cíviques, sinó ab sos batallons y ab ses canonades, qu'encara no són acabades les guerres, y qu'es l'Estat y no'l poble qui's manifesta, ostentant, més que aparells de nobles divertiments y típiques fruhicions, eynes de mort.

Catalunya ha celebrat son *Corpus de Sang* sense sang, sense faustes bèlichs, sense legions ar-

GRUPO DE BANDERES

nacionalitat se deu als Jochs Florals, institució històrica gloriosa que sembla haver renascut sols pera revelarnos y definirnos la Catalunya nova. El día qu'ells se celebren hauria d'ésser, donchs, anyalment, lanostre festa nacional.

Mes, qüestions són aquestes que ab temps podrèm escatir. De totes maneres, la Festa que ara hem celebrat en l'època més lluminosa y

la Festa

mades, però sentintse forta en ses conviccions, que són les millors armes, les úniques que caldràn en l'avenir a les patries naturals y als homes dignes. Y precisament si quelcòm hi hagués discutible en la Festa que acabèm de celebrar, fóra la elecció de la diada. Ja hi ha qui ha dit que un recort de sang es mal fonament pera la festa d'un poble que may ha sigut tirànich, ni opressor, ni quixotesch. La restauració dels ideals de nostra Catalunya com a

LA REDACCIÓ DE «LA TRALLA» Y LA ESCOLA «MOSSÈN CINTO» A LA PLAÇA DE SARRIÀ

riallera de l'any, ha sigut ben hermosa y transcendental, y hem de sentirne grat a l'«Associació de Lectura Catalana», a qui's deu la benhaurada iniciativa.

No hem de resenyarla aquí la Festa, que ha resultat grandiosa tot y essent no més que un ensaig. Ho dihem joyosos y entusiasmats: els molts milers d'ànimes que hi han assistit enguany permeten esperar qu'en lo successiu la concurrencia sera immensa.

Més que una resenya detallada (que per altra part ja l'ha donada a son temps la premsa diària), hem cregut oportú donar ab aquest Suplement una informació gràfica, acompanyanhi l'*Alocució* que la Junta executiva de la Festa endreçà ab motiu d'ella als catalans (y que fou llegida a totes les entitats concorrents), y l'*Himne* escrit per en Matheu y posat en música per en Millet, que fou cantat pels noys de tots els orfeons y escoles ab un ajust y un entusiasme que semblaven impossibles en aquells tendres infants dels qui tant espera la Patria, y quals veus percutien en l'ànima dels concorrents, qu'escoltaven els uns com encisats, els altres aplaudint frenèticament, y molts plorant de joya.

Altres plomes millors que la nostra vos expliquen en aquestes planes les belles coses que la Festa'ls sugereix. Podèm, donchs, renunciar a escriure nosaltres, y ens limitèm a dir que'l programa s'executà tal com s'havia anunciat, entonant cada orfeó per son comte'l *Cant de la Senyera* y altres cançons, repartintse barretines als noys y medalles commemoratives a les noyes, y ballantse ademés alegres sardanes, lo qual con-

¿QUI EN VOL UN ALTRE?

tribuhí a enardir a tots els allí aplegats, que lluhien quiscún son distintiu patriòtic, al trau els homes, al coll o al pit les dones, entenent honrar-se tots a sí meteixos al honrar a Catalunya.

Després del cant dels *Segadors* ab que's cloqué la Festa, s'inicià una desfilada brillantíssima. Se tragueren de les reixes de la finca «El Desert» les senyeres que, presidides per la de la *Unió Catalanista*, tan magnífica nota de color hi havien donat, y les colles d'homes, senyorettes y noys, en cotxe uns, a peu o ab la bandera desplegada altres, devallaren pel carrer Major de Sarrià entre cants y aclamacions, produhint un efecte enlluernador.

Felicitemnos, y felicitem a tots els que hi assistiren per l'èxit lograt, no oblidant en primer lloch al digne president de la *Unió* senyor Martí y Julià, que ha sigut, junt ab els individus de l'«Associació de Lectura Catalana», l'ànima de la comissió organitzadora. També hem de remarcar ab gust la presència en la Festa del diputat a Corts senyor Rusiñol, recentment arribat de Madrid.

A tots ells salut, y que per molts anys poguém trevallar units pel bé de Catalunya y pera conquerir sa autonomia.

EL DOCTOR MARTÍ Y JULIÀ RECORRENT ELS GRUPOS

Corpus Auri

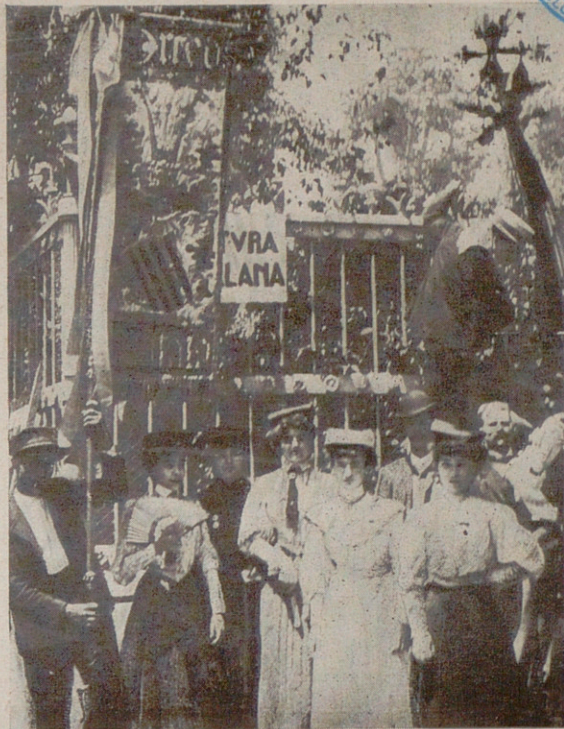
Fa anys, molts y molts anys, que vingué un Corpus vermell sobre la terra... Follones quimeres feyen batre'ls cors, les eynes esmolades llampeguejaven en els punys, les flastomíes sordes eixfen de les boques triturades pel querrisqueig de les dents closes... La terra semblava estar trista, els senys enterbolits, y fins els aucells s'hauria dit que s'acotxaven silenciosos en les branques... Que uns homes reclamaven d'altres homes amor, llibertat, justícia... lo que'l Crist digué que fos donat als homes; y aquells altres homes, anch que molt cristians, els hi negaven. Y per això vingué'l Corpus vermell, el Corpus de sang que havia de deixar en les memories una llarga recordança de terors y rencunies.

Mes passaren segles y el camí dels segles, sempre apaybagador, ensenyà als homes que hi ha altres enginys mellors que'ls de la violència per'assolir el destí. Y vingué un altre Corpus: el Corpus Auri... Un Corpus en el quin tota la sang del d'avans, devingué or... or en cel y en terra!

Quína ventura de triomfals resplendors el sol, al aixecarse sobre'l mar pera fer present a la terra d'un gran dial Quína ventura de terra, tota groga dels ginesters en flor, florint aromosament la grogor del sol que'ls emmantella!

L'ORFEO CATALÀ

NOVES LLUHINT LA TÍPICA BARRETINA

Corpus Auri! Corpus Auri! Tot es or... or en cel y en terra! Y en mitj d'aquell immens triomf de la claror, s'aixeca una cantoria vibrant y solemníosa, una cantoria de redempció y conqueriment, una cantoria més ferma y resonadora que tots els clams fatídichs, porque la entonen a l'unisón milers de boques infantines — aquelles boques que no més han après la rialla y el prech — y milers d'altres boques, ja fetes a la fortaleza de la imprecació y al crit de guerra...

Benehit Corpus Auri! Els nens y els homes, amorosament agermanats, han cantat a chor ta suprema harmonía, y les vibracions de llurs veus entusiastes han fet estremir la montanya y han fet brollar del «Desert» els tornaveus resonadors com un aplaudiment d'aprobació... Y després el gran

EL PRESIDENT DE LA « UNIÓN CATALANISTA » DOCTOR MARTÍ Y JULIÀ,
RODEJAT DE VARIS AMICHS

nucli de força concentrada s'ha destriat, y grans riuades d'esperances y energíes han devallat de la montanya sanitosa cap a l'urb, malalta y laça per tota mena de sagníes empobridores; grans riuades d'esperances y energíes: les esperances y energíes d'avuy... les energíes y esperances de demà...

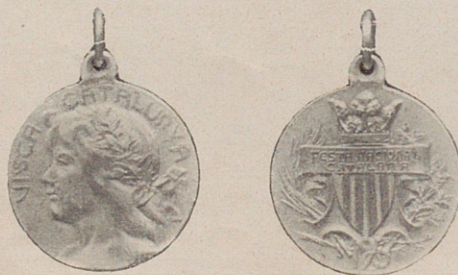
Han baixat alegrament, impetuosament, les riuades, sota l'enardidor ruixat de llum, y han trobat a la ciutat també alegra y tumultuosa, y també tota endaurada pel sol, per les flors d'or... Y en mitj de la immensa gloriola, han vist passar als arcaichs Gegants, a les fantàstiques y cànides evocacions del primitiu e immoderat afany d'engrandiment que tortura y vivifica ensemps als homes de les races essencialment fortes. Han vist passar els Gegants, lentament, encarquerats, hieràtics, ab la majestat impertorbable de les coses seculares, dels eternals símbols d'un comú desitj... Els han vist passar alts, alts, més alts que totes les humanes criatures, y ab el cap test y les ninetes encantades, mirant enllà, cap als horitzons llunyers, com fadats per un gran encís serè... Y aleshores les riuades, espessehintse novament a l'entorn dels Gegants, han aixecat tam-

bé'l cap y han après també de mirar, per demunt de les contorbadores agitacions del present, les serenors infinides d'un més enllà positiu y venturós, anch que llunyer... D'un més enllà enlluernador, mes enterament nèt de cap taca vermella...

Això es lo que han vist y han comprès el jorn del Corpus Auri, els nens y els homes de bona voluntat...

Així m'ho diuen ells y així vos ho trasmeto jo a vosaltres, que'm demanaveu una oració per aquest día.

Víctor Català

MEDALLA COMMEMORATIVA DE LA FESTA

Als Catalans

ALOCUCIÓ DE LA JUNTA EXECUTIVA DE LA FESTA.

Una vegada a l'any els pobles moderns donen treva a sa activitat i descans a les cines del treball com pera rependre halè en son fadigós pelegrinatge per la terra y, enlayrantse a la vida de l'esperit, s'entreguen a les alegries d'una festa esplèndida que ve a ésser la condensació de sos més delitosos recorts y de ses més ardents aspiracions.

Aquesta festa nacional, qu'en uns punts commemora la diada d'una immortal victòria o d'una revolució heroica y en altres la del començament d'una era nova, portada en braços de la llibertat y de l'autonomia, té la màgica virtut d'acoblar a tothom, sense distinció, d'edats ni de

estaments, seduït per una meteixa idea; y té'l marvellós poder d'apagar per unes quantes hores els disseniments y les discordies, de fer glatir els cors ab els esbats frenètics d'una generosa commoció, d'encendre foguerades d'entusiasme al pas de les professions cíviques y dels aplechs que s'organisen, y de confondre en fi a tota la gentada en un acte solemniat d'adoració a la patria qu'en aquell instant els congrega y qu'en tots els instants es qui els hi dona'l sosteniment y el coratge.

Tots els pobles que s'han reconegut ab el dret de continuar sa historia l'han establerta aqueixa festa nacional.

Catalunya fins ara no podia ferho. Durant els sigles en que ha viscut desnacionalizada, esborrats els fulls de sa historia, la llengua escarnida, mortes ses arts y sa literatura, les energies de sa activitat malmeses, ensoyada y vençuda pels desastres, perduda l'esma y sense saber ahont s'encaminava, havia de veure rodolar els anys sense trobar un dia diferent dels altres, sense una ombra

ESCOLTANT L'«HIMNE»

ahont revifarse en aquell pas per son desert, sense un punt de ventura que la confortés en els aclaparaments de son rosari de dolors.

Mes lo que no li era possible en aquell estat de defalliment, que l'avergonyia de recordar son gloriós passat y no li deixava posar esperances en son pervenir, ara s'ha convertit en una necessitat de sa vida renaixent.

Avuy que'l sol providencial de son renaixement comença a abatre les tormentoses tenebres de la llarga nit, avuy que a l'impuls de les grans renovacions del segle XIX se coneix per tot arreu el valent despertar de ses forces consagrades al servey d'un vigorós moviment industrial y mercantil, avuy que tots presencièm l'esclat de sa resurrecció literaria y artística que's reflecta en totes les esferes de la intelligència y en tots els ordres de la vida practica, avuy que's redreça pera reivindicar tots els drets de sa vida nacional, avuy, els Catalans d'ara, els que tenim la sort de sentir com bull per nostres arteries el brau escalf d'una sang nova, segurs de l'esplendorós pervenir de Catalunya, ens sentim impulsats per la obligació de crear una gran festa anyal que representi la glorificació de tants colossals esforços de la evocació de lo que ha sigut y de lo que volèm que sia nostra ben aymada terra.

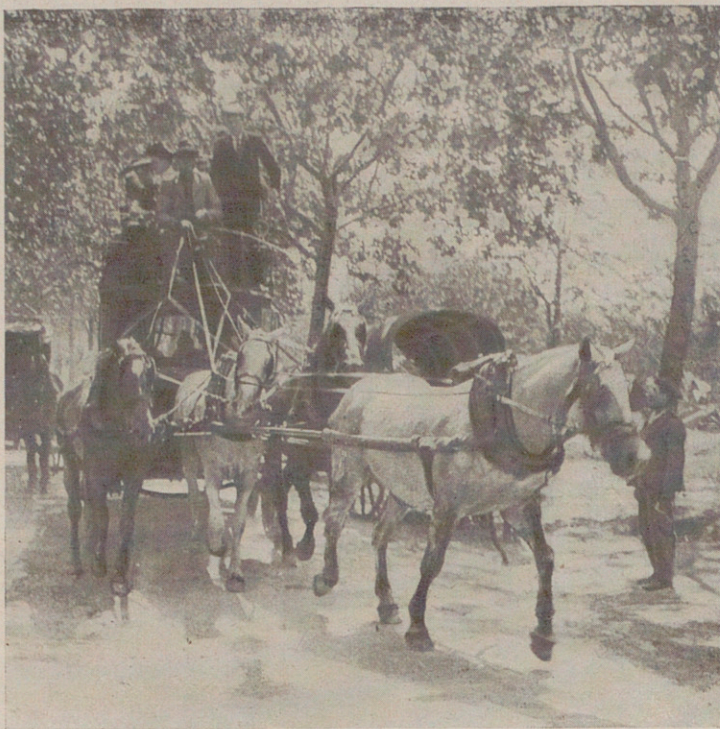
El dia qu'hem triat pera tan hermosa manifestació es la diada de Corpus. Es el dia més clar de l'any, la victòria de la llum, l'esponcellament dels tons alegres y de les notes dolces.

Cap dia com aquest, que veu rumbejar les flors més

hermoses de la primavera al costat meteix dels fruyts que apunten com una dolça promesa del proper estiu, pera simbolisar l'estat present de l'obra de nostra renaixença; cap dia com aquest pera que, commoguts per la naturalesa esclatanta, festegem a la Patria en mitj de nostres banderes y senyeres entonantli, eixit dels nostres cors asedegats de llibertat, l'Himne xardorós de les nostres aclamacions bellament confoses ab els expressius cants de l'anima Catalana. Cap dia com el que recorda aquell terrible fet històric que commogué les entranyes de la terra y fou el preludi d'aquelles aspres jornades que feren veure al món la veritat de Catalunya, al resistir y al saber guarir-se de ses crudels ferides, pera renovar la solemne declaració de que vol la plenitud de sa vida.

Y fins la naturalesa sembla que hi hagi volgut pendre part en la designació del temps d'una festa tan senyalada. Guaytèu per les falades dels turons com la llistada vermell dels clavells de bosch trenca ab ses flames la groga brotada de les ginesteres florides, y com per les amples feixes les roges roselles ratllen la rossa serenitat dels blats, atapahits d'espigues, y dirèu qu'es que han vist arribada l'hora de glorificar a la terra que'ls dona vida, probant de dibuixar per plans y serres les sagnantes barres demunt del camp d'or de son triomfador escut.

Celebremla donchs la festa nacional. Qu'ella sia la consagració de nostres tradicions, de nostre Dret, de nostra Historia y de nostra Llengua. Qu'ella'ns enforteixi fins a comunicarnos l'esperit de la nostra raça en els dies

ARRIBADA D'UN ORFEÓ

de sa grandesa, en els dies, en qu'era la dominadora dels mars, en que senyorejava per totes les terres del Mitjdia d'Europa y en que assombrava a tothom per la sabiesa de ses constitucions basades en la justícia y en la llibertat. Qu'ella's converteixi en la solemne proclamació de nostre desitj de vida y d'un esdevenir de poble cult y digne, y en una ferma protesta contra tot lo que la entrebanqui, les prevencions ridícules o les traves il·lusionaries dignes de qui ha perdut la força o ha perdut el seny, puig Catalunya qu'en sos bons temps no prengué may res de ningú, tampoch ara no vol res que no sia ben seu, ni consent en no possehir els seus drets y les seves llibertats.

HIMNE

CANTAT PER TOTS ELS NOYS DELS ORFEONS Y ESCOLES

*De l'avuy ve'l demà,
som la llevor, som el gra,
som la cullita que vindrà.*

*Som petits, petits, petits
de l'alçada y de la pensa,
però obrim els cinch sentits
a la vida que comença.*

*Som petits.
Ja veurèu quina ufanor
quan els noys tornaran homes:
ja veurèu quina ufanor,
som petits com la llevor.*

*En el nostre cos de noys
hi ha una sang que fa bullida,
plena d'ansies y alegroys
que'ns empeny cap a la vida.*

*Som petits.
Esbravantlla en jòchs y cants
creixerem tots en bon'hora,
esbravantlla en jòchs y cants
serem forts y serem grans.*

*Per nodrirns l'enteniment
cercarem el pa de l'aula:
serà llum pel pensament,
serà foch per la paraula.*

Som petits.

*Del cervell en la fornall
tota idea hi fara calda,
del cervell en la fornall
forjarem nostre ideal.*

*Obrirèu nostre esperit
que s'abeuri als quatre cayres
ab clarors de l'infinit
y ab perfums de tots els ayres.*

*Som petits.
Y encendrem la voluntat
ab la fe que tot ho aplanà,
y encendrem la voluntat
ab un clam de llibertat.*

*Som petits, petits, petits,
però som una creixença,
una onada de delits,
potse una era que comença.*

*Som petits.
L'era nova que vindrà,
l'era nova que s'acosta,
l'era nova que vindrà
del regne català.*

*De l'avuy ve'l demà,
som la llevor, som el gra,
som la cullita que vindrà.*

Francesch Matheu

Y, sobre tot, que d'obra o de pensament no hi hagi ningú que deixi de concórrer als actes públics d'aqueixa sagrada festa. De-
diquem un dia de l'any a nostra Patria: un dia en el que tots no si-
guem res més que catalans. Sien
les que's vulguin les diferencies
accidentals que'ns separin, sacri-
fiquemles y donguemles a l'oblit
per l'ajuntarnos en una igual aspi-
ració sublim y en una ampla abra-
cada fraternal qu'arribi per tot,
qu'estrenyi a tots els que ja han
despertat a l'amor de Catalunya
y fins als qu'encara no han rena-
scut a la vida nova de la Patria.

Celebrèu la nostra festa nacio-
nal a la claror del dia, als ulls de
tothom, ab el front descobert, ab la
cara radiosa de goig, ab el cor ve-
cant d'entusiasme. Al dolç acort
de nostres delitosos cants, senyem
el front dels noys, sucant l'aygua
beneyta en el temple immaculat
de les glories de la patria. Y junts,
corporacions y entitats, associa-
cions y particulars, oferim el tri-
but de nostres afectes a la patria
a qui devem el goig de la existen-
cia, de la que formem part en vida
y en la que'ns fondrem després de
morts, a la que guarda les cendres
de nostres pares y els ayres que
respiraran els nostres fills; a l'a-
morosa Mare santificada pels in-
fortunis y qu'espera sa redempció
ab el preu de nostres sacrificis.

Tots plegats, moguts sols pel
sentiment de vida lliure de la Pa-
tria, donguemli el goig d'una diada
de festa a Catalunya!

Per la «Unió Catalanista», Do-
mingo Martí y Julià.—Per la «Lli-
ga Regionalista» y entitats adhi-
des, Albert Rusiñol.—Per «Cata-
lunya Federal» y entitats adhi-
des, Miquel Laporta.—Pels Jochs
Florals, F. Ubach y Vinyeta.—Pel «Centre Excursionis-
ta» en nom de l'Excursionisme, Cèsar A. Torres.—Per
l'«Orfeó Català» en nom de tots els Orfeons, Vicens de
Moragas.—Per el «Círcol de Sant Lluch», Alexandre de
Riquer.—Per el «Colegi de Sant Jordi» en nom de totes
les escoles catalanes, Francisco Flos y Calcat.—Per
l'«Ateneu Obrer del Districte Segon» en nom de tots els
Ateneus Obrers, Narcís Fuster.—Per el «Centre Esco-
lar Catalanista» en nom de totes les associacions escolars,
Ricart Sicra.—Per l'«Associació de Lectura Catalana» en
nom de totes les corporacions disgregades, Eudalt So-
ler.

TORNANT DE LA FESTA

Les fotografíes que il·lustren aquest Suplement són degudes a nostres amichs els distin-
gits amateurs en Joseph Bosch, en Joseph Roig y en Joseph Canals, de Sarrià, als qui re-
merciem per la galanteria ab que tingueren a bé oferirles a JOVENTUT.